

svarebeskikkelse obligatorisk ved landsretternes ankebehandling, jf. retsplejelovens § 731, stk. 1, litra f.

9. Formueforholdet mellem ægtefæller.

9.1. Det foreslås, at reglerne om, at visse ægtepagter skal godkendes af overvrigheden (statsamtet), ophæves. Endvidere foreslås reglerne om formueordningen mellem ægtefæller liberaliseret, således at der bliver mulighed for, at ægtefæller ved ægtepagt kan aftale, at de skal have skilsmisssæreje.

9.2. Alt, hvad ægtefællerne ejer ved ægteskabets indgåelse eller senere erhverver, indgår i almindeligt formuefællesskab mellem dem (fælleseje), for så vidt det ikke er gjort til særeje, jf. retsvirkningslovens § 15. Denne såkaldte legale formueordning indebærer således som udgangspunkt, at fællesboet ved ægteskabets ophør - være sig ved separation/skilsmisse eller den ene ægtefælles død - skal deles mellem ægtefællerne.

Ægtefæller kan imidlertid ved ægtepagt bestemme, at ejendele, der ellers ville indgå i parternes fællesbo, skal tilhøre den ene af ægtefællerne som særeje. Dette medfører, at den anden ægtefælle ikke har krav på halvdel heraf ved ægteskabets ophør. Er der truffet bestemmelse om særeje, gælder denne uden hensyn til, om ægteskabet ophører ved separation/skilsmisse eller ved den ene ægtefælles død. Det har navnlig den konsekvens, at den længstlevende ægtefælle ved den andens død ikke kan sidde i uskiftet bo med den førstafdøde ægtefælles særeje, men skal skifte med arvingerne.

9.3. En ægtepagt, som oprettes under ægteskabet, er efter retsvirkningslovens § 36 i almindelighed kun gyldig med overvrighedens (statsamtets) godkendelse.

Ved godkendelsen påser statsamtterne navnlig hustruens interesser. Der lægges dog ikke udelukkende vægt på, om hustruen forfordes, men snarere på, om ægtepagten efter det i sagen oplyste er objektivt rimelig.

Udviklingen er efter Justitsministeriets opfattelse løbet fra den gældende godkendelsesordning, og den må i dag anses for overflødig. Udgangspunktet må - henset til ligestillingen mellem mand og kvinde - være, at der ikke er behov for, at det offentlige udøver censur over for aftaler, der indgås mellem ægtefæller. Såfremt særlige forhold måtte gøre sig gældende, som eksempelvis udnyttelse eller lignende af den ene part, vil det efter Justitsministeriets opfattelse være fuldt tilstrækkeligt, at aftalen i givet fald vil kunne tilsidesættes efter de almindelige aftaleretlige regler, navnlig aftalelovens § 36 om urimelige aftaler.

Det foreslås derfor, at bestemmelsen i retsvirk-

ningslovens § 36 om, at visse ægtepagter kræver godkendelse af statsamtet, ophæves.

9.4. Den legale formueordning mellem ægtefæller samt de eksisterende muligheder for at ændre denne ved oprettelse af ægtepagt har gennem tiderne været taget op til overvejelse af flere udvalg. Den seneste betænkning om spørgsmålet er betænkning nr. 716/1974, afgivet af ægteskabsudvalget af 1969.

Af betænkningen fremgår (s. 9 og s. 17), at udvalget nåede til den konklusion, at den gældende ligedelingsordning mellem ægtefæller bør opretholdes som den grundlæggende hovedregel, men at der bør være en vidtgående adgang for ægtefæller til at aftale individuelle ordninger.

På denne baggrund foreslås en ændring af retsvirkningslovens § 28 med henblik på at give ægtefæller større frihed til at træffe aftale om deres formueforhold. Forslaget svarer til lovudkastet i den ovennævnte betænkning fra 1974.

Forslaget indebærer,

at en ægtepagt om fravigelse fra ligedelingsreglen som udgangspunkt kun skal gælde for separation og skilsmisse (»skilsmisssæreje«),

at ægtefæller i forbindelse med en aftale, der skal gælde for separation eller skilsmisse, skal kunne aftale en fravigelse fra ligedelingsreglen også for tilfælde af dødsfald (»fuldstændigt særeje«), og

at aftalerne skal kunne begrænses til en del af formuen, begrænses til den ene ægtefælles død og kunne tidsbegrænses.

Forslaget, der giver ægtefællerne langt større frihed, end de gældende regler fra 1925 åbner mulighed for, må antages at tilgodese mange ægtefællers behov. Det må således antages, at mange ægtefæller gerne ville kunne aftale, at der skal være særeje og altså ikke skal ske en ligedeling, såfremt ægteskabet opløses, mens begge ægtefæller lever, men at der ved dødsfald skal være fælleseje, således at den efterlevende stilles bedst muligt både med hensyn til deling af formuen og med hensyn til adgangen til at sidde i uskiftet bo.

Den foreslåede bestemmelse i retsvirkningslovens § 28, stk. 1, nr. 1, fastsætter i overensstemmelse hermed, at der kan aftales skilsmisssæreje, altså at der ved skifte i begge ægtefællers levende live skal være særeje, men at der ved dødsboskifte skal være formuefællesskab (fælleseje). Det forudsættes ved lovforslaget, at dette navnlig vil medføre, at den efterlevende ægtefælle kan sidde i uskiftet bo efter arvelovens kapitel 3 med et sådant fællesbo. Samtidig åbnes der mulighed for at træffe bestemmelse om fuldstændigt særeje, således at særejebestemmelsen også skal gælde ved dødsboskifte (§ 28, stk. 1, nr. 2).